

‘Voor gemeenschappelijke markt zijn gelijke regels nodig’

De Europese integratie is door de toename van het aantal eurosceptische burgers tot stilstand gekomen. Europese lidstaten stellen in toenemende mate weer zelf regelgeving op. Dat is slecht voor boeren en tuinders in Nederland, waarschuwt voorzitter **Albert Jan Maat** van land- en tuinbouworganisatie LTO Nederland.

LANDBOUW, VEETEELT EN VISSERIJ

Eind april was Maat, voormalig Europarlementariër namens het CDA, weer even terug in Brussel. Hij waarschuwt daar voor de toenemende ongelijkheid in de regelgeving van de 28 Europese lidstaten. De Nederlandse boeren en tuinders hebben last daarvan, stelde hij. Nederland is immers de grootste exporteur van landbouwproducten. ‘Bij ons gaat 60 procent de grens over,’ legt Maat uit. ‘Wij zijn dus erg gevoelig voor concurrentieverschillen. Nou zijn er natuurlijk verschillen tussen landen, en daar kunnen we ook best goed tegen. Maar ze worden deels veroorzaakt doordat Europese regelgeving verschillend wordt ingevuld. Dat komt omdat het richtlijnen zijn, die moeten worden omgezet in nationale wetten die ter goedkeuring worden voorgelegd aan Brussel.’

Wat is het probleem daarmee?
‘Brussel kijkt altijd of er aan minimale eisen wordt voldaan. Staat er meer in dan moet, dan moeten de lidstaten dat vooral zelf weten. Ik heb in het Europees Parlement gezegd dat het parlement daar veel scherper op moet letten. Het moet niet 90 procent zijn van wat bedoeld

Voorzitter Albert Jan Maat van LTO Nederland: ‘Samenwerking is ook niet makkelijk, maar levert wel heel veel op. Je mag toch op z'n minst verwachten dat politici moed hebben en dingen doen die goed zijn voor Europa.’ Foto: ANP/Vidiphoto

is, maar ook geen 110 procent. Voor een gemeenschappelijke markt zijn gelijke regels nodig. Kijk naar het voetbal. Als in Nederland andere regels worden gehanteerd dan in Duitsland, hoe kan je dan überhaupt nog een internationale competitie spelen? Maar dat is wel de realiteit voor de Nederlandse ondernemers in de land- en tuinbouw.’

Hoe groot zijn die verschillen?

‘Ik zal een aantal voorbeelden noemen. In heel veel landen worden de kwaliteitskeuringen voor voedselveiligheid gezien als algemeen belang, en dus betaald door de overheid. Behalve in Nederland, daar moeten alle keuringen van agrarische producten betaald worden door de ondernemers zelf. Voor een gemiddeld varkensbedrijf heb je het zo over vijftien- tot twintigduizend euro op jaarbasis. Dat is bijna een volledig inkomen. Nog een voorbeeld: er is afgesproken dat Europa niet over fiscaal beleid gaat. Dat klinkt wel mooi, maar daardoor zijn er dus verschillen. Als je in België woont, betaal je als boer rond een kwartje voor je diesel omdat er een subsidieregeling is. Wij hadden ook zo'n fiscale regeling, maar die bestaat niet meer. In Nederland betaal je daarom 1,10 euro. Voor akkerbouwbedrijven betaal je zo weer over een verschil van 15.000 euro per jaar. Ook bij het

Europees natuurbeleid Natura2000 verschilt de uitvoering per land. Nederland is veel verder gegaan dan andere lidstaten. En er zijn landen die geen minimumloon hebben. Nederland heeft dat wel. Dat leidt tot concurrentie op arbeid.’

Wat is de schade voor Nederlandse boeren en tuinders?

‘Dat is lastig in te schatten. Kijk naar de bedragen die ik net noemde. We hebben 65.000 bedrijven. Dan praat je zo over enkele honderden miljoenen euro's per jaar.’

U sprak vorige maand het Europees Parlement hierop aan.

‘Ja. Het Europees Parlement is bij uitstek de hoeder van de Europese samenwerking. Op een aantal dossiers gaat dat ook best goed. Zo is er bij de gewasbescherming sprake van een meer gezamenlijke uitvoering. Daar waar die samenwerking schuurt, moet het de vinger erop leggen. Men zegt nu wel steeds dat er niet meer Europa mag komen, maar een slecht opererende markt maakt de vuist tegen Europa alleen maar groter. Iedereen heeft er belang bij dat je dit soort zaken repareert. Het Europees Parlement moet de lidstaten hierop aanspreken. Besef wat dit betekent voor de gemeenschappelijke markt. Als die slecht functioneert, leidt dat tot verlies van werkgelegenheid en

economische groei. Natuurlijk zijn er verschillen. Maar de uitvoering moet niet leiden tot aantasting van de gemeenschappelijke markt en het *level playing field*.’

Het is geen gemakkelijke opgave. De verschillen tussen Europese lidstaten zijn groot.

‘Samenwerking is ook niet makkelijk, maar levert wel heel veel op. Je mag toch op z'n minst verwachten dat politici moed hebben en dingen doen die goed zijn voor Europa. We vragen die landen ook niet om hetzelfde minimumloon te hanteren als in Nederland, maar wel iets dat hoort bij hun welvaartsniveau. Als dat 5 euro is, het zij zo. Kijk, er gaat uit de regionale fondsen nogal wat Europees geld naar die landen, en adeldom verplicht wel.’

Is Nederland ook hier weer het beste jongetje van de klas?

‘Ik wil niet zeggen dat dat altijd zo is. Maar wij moeten er wel een eigen, nationale kleur aan geven. Dat wordt link op het moment dat je concurrentie krijgt. Ik heb voorbeelden genoemd waar volgens mij de politiek aan de bak moet. Maar we doen ook veel zelf. Kijk naar het dierenwelzijn. Tachtig procent van de Nederlandse veehouders zit qua niveau boven nationale en Europese wetgeving. Dat hebben we bewust

gedaan, omdat we denken dat we daardoor een betere marktpositie krijgen. Wij geloven daar wel in. Dat zijn private oplossingen. Maar die andere voorbeelden tonen aan dat je een zwakke gemeenschappelijke markt krijgt.’

Het landbouwbeleid is één van de Europese speerpunten. Waarom is dit niet goed geregeld?

‘Het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid heeft uiteindelijk geleid dat de Europese markt de meest open markt ter wereld is. Iedereen kan naar Europa exporteren. Nederland had daar als handelsland natuurlijk ook belang bij. Maar ook bij het landbouwbeleid zie je dat de renationalisatie is toegenomen omdat mensen minder Europa willen. De Europese Commissie wil die verschillen in de uitvoering deze periode wel weer rechttrekken.’

Moet Eurocommissaris Timmermans voor Betere Regelgeving hier een rol in spelen?

‘Ja, dat zou hij wel moeten. Op dit moment is het sentiment in Europa dat er niet meer Europese regels moeten komen, misschien wel minder. Ik vind Timmermans op dat punt te conservatief. Hij houdt vooral nieuwe regels tegen. Ik snap wel dat het volk denkt dat met minder regels het wel goed komt, maar als je alleen regelgeving tegenhoudt, wordt de invloed van de lidstaten niet groter. Het heeft ook te maken met politiek leiderschap, met lef om dit soort dingen te benoemen.’

Dat mist u in Europa?

‘Ja, dat mis ik. Mensen zijn eurosceptischer geworden. Maar de realiteit is dat we ook Europese regels hebben gekregen op monetair gebied omdat het niet werkte toen iedereen zijn eigen bevoegdheid had. Ik mis het lef om te zeggen dat samenwerken altijd meer loont dan je tegen elkaar af zetten. En juist in Nederland zou dat besef groter moeten zijn. Wij zijn een handelsland. Onze sector exporteert veel. Politici zouden dat moeten vertellen en het lef hebben om de burger een weerwoord te geven. Of in ieder geval de goedwillende burger munitie geven zodat hij het maatschappelijke debat beter aankan.’

Rutger van den Dikkenberg

Loopbaan

Albert Jan Maat (1953) is sinds 2007 voorzitter van land- en tuinbouworganisatie LTO Nederland. In oktober zwaait hij af. Van 1999 tot 2007 was hij namens het CDA lid van het Europees Parlement. Daarvoor werkte hij in diverse functies bij de Groningse Christelijke Boeren- en Tuindersbond en Noordelijke Land- en Tuinbouworganisatie NLTO. Maat bekleedde daarnaast diverse functies binnen het CDA.

SC Dossier

NIEUW!

SC
KENT DE WET

Aanbestedingswet herzien

Doorbraak of gemiste kans?

Nieuwe wetgeving voor de aanbestedingspraktijk op begrijpelijke wijze uitgelegd.

Prijs: € 12,50

www.sconline.nl/AW2016

Sdu
oprecht de beste keuze